

DIJAMANT A.D. ZRENJANIN

**Konsolidovani finansijski izveštaji
za poslovnu 2012. godinu i
Izveštaj nezavisnog revizora**

11000 Beograd, Bulevar despota Stefana 12/V; tel: 011/3347-421, 2627-612, 3284-019, tel/fax: 011/2629-821

www.euaudit.com; E-mail: euaudit@EUnet.rs

Dozvola za obavljanje delatnosti Ministarstva finansija Republike Srbije br. 023-2-00099/2008-16;

šifra delatnosti: 6920; PIB: 100066150; matični broj: 17322290

tekući računi: Meridian banka 333-4003176-34; Privredna banka Beograd: 255-340101000-08; UniCredit Bank: 170-30005978002-91

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1 - 2
Konsolidovani bilans stanja	3
Konsolidovani bilans uspeha	4
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu	5
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine	6
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje	7 - 35

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Skupštini akcionara i Nadzornom odboru privrednog društva Dijamant a.d. Zrenjanin

Obavili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja privrednog društva Dijamant a.d. Zrenjanin (u daljem tekstu „Matično društvo“) i njegovih zavisnih društava (zajedno „Grupa“), koji obuhvataju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2012. godine i konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomena uz konsolidovane finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i objektivno prikazivanje ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srbije, kao i za takve interne kontrole za koje rukovodstvo utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usled pronevere ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o ovim konsolidovanim finansijskim izveštajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih principa i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da finansijski izveštaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija podrazumeva primenu postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama obelodanjenim u finansijskim izveštajima. Izabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izveštajima, nastalih usled pronevere ili greške. Prilikom procene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja, u cilju kreiranja adekvatnih revizijskih postupaka u datim okolnostima, ali ne za potrebe izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da obezbede osnov za izražavanje našeg mišljenja.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (NASTAVAK)

Skupštini akcionara i Nadzornom odboru privrednog društva Dijamant a.d. Zrenjanin (nastavak)

Mišljenje

Po našem mišljenju, konsolidovani finansijski izveštaji istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, prikazuju finansijski položaj Grupe na dan 31. decembra 2012. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srbije.

Beograd, 25. april 2013. godine

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2012. godine
(u hiljadama RSD)

	<u>Napomena</u>	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
AKTIVA			
Stalna imovina			
Goodwill		588.091	585.192
Nematerijalna ulaganja		77.414	80.920
Nekretnine, postrojenja i oprema	5	6.302.825	6.635.722
Investicione nekretnine		118.541	60.441
Biološka sredstva		189.966	189.894
Dugoročni finansijski plasmani	6	1.217.275	84.139
		<u>8.494.112</u>	<u>7.636.308</u>
Obrtna imovina			
Zalihe	7	9.321.344	8.431.204
Potraživanja	8	3.027.541	3.764.581
Potraživanja za više plaćen porez na dobitak		2.067	-
Kratkoročni finansijski plasmani	9	1.811.588	587.241
Gotovina i gotovinski ekvivalenti		93.175	75.528
Porez na dodatu vrednost i AVR		89.113	80.991
		<u>14.344.828</u>	<u>12.939.545</u>
Odložena poreska sredstva		66.209	66.209
Ukupna aktiva		<u>22.905.149</u>	<u>20.642.062</u>
PASIVA			
Kapital			
Osnovni kapital	10	2.757.548	2.757.548
Emisiona premija		17.869	27.786
Rezerve		18.949	18.949
Revalorizacione rezerve		8.233	16.198
Otkupljene sopstvene akcije		(5.070)	-
Neraspoređeni dobitak		6.531.307	5.139.484
Kapital vlasnika Matičnog društva		9.328.836	7.959.965
Manjinski interes		955.500	1.066.805
		<u>10.284.336</u>	<u>9.026.770</u>
Dugoročna rezervisanja i obaveze			
Dugoročna rezervisanja		29.214	28.408
Dugoročne obaveze	11	2.413.013	326.750
		<u>2.442.227</u>	<u>355.158</u>
Kratkoročne obaveze			
Kratkoročne finansijske obaveze	12	7.403.220	8.989.028
Obaveze iz poslovanja	13	2.443.560	1.867.654
Ostale kratkoročne obaveze		192.726	219.387
Obaveze po osnovu javnih prihoda i PVR		97.101	146.950
Obaveze po osnovu poreza na dobitak		40.829	34.214
		<u>10.177.436</u>	<u>11.257.233</u>
Odložene poreske obaveze		1.150	2.901
Ukupna pasiva		<u>22.905.149</u>	<u>20.642.062</u>
Vanbilansna evidencija		<u>6.031.699</u>	<u>9.146.861</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Slaviša Kešelji
 Generalni direktor

Snežana Stojšin
 Šef službe računovodstva

Stojšin S.

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA
Za poslovnu 2012. godinu
(u hiljadama RSD)

	<u>Napomena</u>	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
POSLOVNI PRIHODI			
Prihodi od prodaje	14	18.532.757	15.797.116
Prihodi od aktiviranja učinaka i robe		7.068	12.902
Povećanje vrednosti zaliha učinaka		637.186	846.226
Ostali poslovni prihodi		20.744	16.115
		<u>19.197.755</u>	<u>16.672.359</u>
POSLOVNI RASHODI			
Nabavna vrednost prodate robe		769.179	1.087.890
Troškovi materijala	15	12.723.074	11.107.591
Troškovi zarada i ostali lični rashodi	16	1.290.571	1.191.558
Troškovi amortizacije i rezervisanja	17	429.358	414.817
Ostali poslovni rashodi	18	1.487.868	1.226.527
		<u>16.700.050</u>	<u>15.028.383</u>
POSLOVNI DOBITAK		<u>2.497.705</u>	<u>1.643.976</u>
Finansijski prihodi	19	628.850	494.822
Finansijski rashodi	20	(1.743.853)	(1.108.553)
Ostali prihodi	21	296.283	215.892
Ostali rashodi	22	(316.252)	(224.688)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		<u>1.362.733</u>	<u>1.021.449</u>
Porez na dobitak	23	(93.021)	(60.673)
NETO DOBITAK		<u>1.269.712</u>	<u>960.776</u>
Neto dobitak vlasnika Matičnog društva (Gubitak)/neto dobitak manjinskih ulagača		1.381.017 (111.305)	950.176 10.600
		<u>1.269.712</u>	<u>960.776</u>
Osnovna zarada po akciji (u RSD)	25	<u>4.660</u>	<u>3.526</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni
deo ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU
Za poslovnu 2012. godinu
(u hiljadama RSD)

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
OSNOVNI KAPITAL		
Stanje na početku godine	2.757.548	2.757.548
Stanje na kraju godine	<u>2.757.548</u>	<u>2.757.548</u>
EMISIONA PREMIJA		
Stanje na početku godine	27.786	27.786
Smanjenje u toku godine	(9.917)	-
Stanje na kraju godine	<u>17.869</u>	<u>27.786</u>
REZERVE		
Stanje na početku godine	18.949	18.949
Stanje na kraju godine	<u>18.949</u>	<u>18.949</u>
REVALORIZACIONE REZERVE		
Stanje na početku godine	16.198	24.428
Prenos na neraspoređeni dobitak	(7.965)	(8.230)
Stanje na kraju godine	<u>8.233</u>	<u>16.198</u>
NERASPOREĐENI DOBITAK		
Stanje na početku godine	5.139.484	4.181.078
Korekcija početnog stanja	2.841	-
Prenos sa revalorizacionih rezervi	7.965	8.230
Neto dobitak tekuće godine	1.381.017	950.176
Stanje na kraju godine	<u>6.531.307</u>	<u>5.139.484</u>
OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE		
Povećanje u toku godine	(5.070)	-
Stanje na kraju godine	<u>(5.070)</u>	<u>-</u>
MANJINSKI INTERES		
Stanje na početku godine	1.066.805	1.052.786
Promene obima konsolidacije	-	3.419
Neto dobitak tekuće godine	(111.305)	10.600
Stanje na kraju godine	<u>955.500</u>	<u>1.066.805</u>
UKUPNO KAPITAL	<u>10.284.336</u>	<u>9.026.770</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
Za poslovnu 2012. godinu
(u hiljadama RSD)

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
POSLOVNE AKTIVNOSTI		
Prodaja i primljeni avansi	18.252.213	13.229.493
Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	3.814	9.931
Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	383.662	930.750
Isplate dobavljačima i dati avansi	(15.779.538)	(13.560.462)
Zarade i ostali lični rashodi	(1.210.510)	(1.037.957)
Plaćene kamate	(683.675)	(701.138)
Porez na dobitak	(89.208)	(22.532)
Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	(588.951)	(607.550)
<i>Neto priliv/(odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>	<u>287.807</u>	<u>(1.759.465)</u>
AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prodaja nekretnina, postrojenja i opreme	13.413	48.140
Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	162.715	140.738
Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	(124.314)	(339.409)
Ostali finansijski plasmani, neto	(921.642)	2.031.994
<i>Neto (odliv)/priliv gotovine iz aktivnosti investiranja</i>	<u>(869.828)</u>	<u>1.881.463</u>
AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Uvećanje kapitala	-	16.818
Dugoročni i kratkoročni krediti, neto	80.269	(431.641)
Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	521.147	289.530
Otkup sopstvenih akcija i udela	(14.987)	-
<i>Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti finansiranja</i>	<u>586.429</u>	<u>(125.293)</u>
Neto priliv/(odliv) gotovine u toku obračunskog perioda	<u>4.408</u>	<u>(3.295)</u>
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVALENTI NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	<u>75.528</u>	<u>80.274</u>
Pozitivne kursne razlike	18.196	3.262
Negativne kursne razlike	(4.957)	(4.713)
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVALENTI NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	<u>93.175</u>	<u>75.528</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni
deo ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

---

1. OPŠTE INFORMACIJE

Dijamant a.d. Zrenjanin (u daljem tekstu „Matično društvo“) je osnovan 1938. godine.

Matično društvo je organizovano kao otvoreno akcionarsko društvo i registrovano je kod Agencije za privredne registre rešenjem br. BD 1044/2005. Akcijama Matičnog društva se od dana 12. avgusta 2005. godine trguje na vanberzanskom tržištu Beogradske berze.

Osnovna delatnost Matičnog društva i njegovih zavisnih društava (u daljem tekstu „Grupa“) je proizvodnja ulja, biljnih masti i margarina.

Sedište Matičnog društva je u Zrenjaninu, ulica Temišvarski drum broj 14.

Matični broj Matičnog društva je 08000344, a poreski identifikacioni broj 100655247.

Konsolidovani finansijski izveštaji za poslovnu 2012. godinu odobreni su od strane rukovodstva Grupe dana 22. aprila 2013. godine.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA**Osnove za sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja**

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe su sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji (Službeni glasnik RS, br. 46/06 i 111/2009) i drugim računovodstvenim propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji.

Na osnovu Zakona o računovodstvu i reviziji, pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji su u obavezi da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja vrše u skladu sa zakonskom i profesionalnom regulativom, koja podrazumeva Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja („Okvir“), Međunarodne računovodstvene standarde („MRS“), odnosno Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja („MSFI“), kao i tumačenja koja su sastavni deo standarda.

Prevod Okvira, MRS, MSFI i tumačenja, izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i Komiteta za tumačenja međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja, utvrđuje se rešenjem Ministra finansija i objavljuje u Službenom glasniku RS. Međutim, do datuma sastavljanja finansijskih izveštaja za 2012. godinu nisu prevedene niti objavljene sve važeće promene u standardima i tumačenjima.

Shodno tome, prilikom sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja Grupa nije u potpunosti primenila MRS, MSFI i tumačenja koja su na snazi za godinu koja se završava 31. decembra 2012. godine. Imajući u vidu materijalno značajne efekte koje odstupanja računovodstvenih propisa Republike Srbije od MSFI i MRS mogu da imaju na realnost i objektivnost konsolidovanih finansijskih izveštaja Grupe, priloženi konsolidovani finansijski izveštaji se ne mogu smatrati konsolidovanim finansijskim izveštajima sastavljenim u saglasnosti sa MSFI i MRS.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**31. decembar 2012. godine**

---

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)**Osnove konsolidacije**

Konsolidovani finansijski izveštaji obuhvataju izveštaje Matičnog društva i njegovih zavisnih privrednih društava. Zavisna privredna društva su pravna lica koja se nalaze pod kontrolom Matičnog društva. Kontrola postoji kada Matično društvo poseduje, direktno ili indirektno, moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama zavisnog privrednog društva na način koji mu obezbeđuje koristi od njegovih aktivnosti.

Metod kupovine je korišćen za računovodstveno obihvatanje svih poslovnih kombinacija koji su imali za rezultat sticanje zavisnog privrednog društva od strane Grupe. Trošak poslovne kombinacije se odmerava po fer vrednosti datih sredstava, nastalih ili preuzetih obaveza i instrumenata kapitala na datum razmene, i uvećava za troškove koji se mogu direktno pripisati poslovnoj kombinaciji. Prepoznatljiva stečena imovina i obaveze i potencijalne obaveze preuzete poslovnom kombinacijom se inicijalno odmeravaju po njihovoj fer vrednosti na dan sticanja. Bilo koji višak između troška poslovne kombinacije nad učešćem sticaoaca u neto fer vrednosti prepoznatljive imovine, obaveza i potencijalnih obaveza priznaje se kao gudvil.

Finansijski izveštaji zavisnih privrednih društava uključuju se u konsolidovane finansijske izveštaje Grupe na osnovu sabiranja „red po red“ istih stavki aktive, pasive, kapitala, prihoda i rashoda, od dana sticanja efektivne kontrole do dana prestanka postojanja efektivne kontrole nad zavisnim privrednim društvom. Svi materijalno značajni iznosi transakcija koje su nastale iz međusobnih poslovnih odnosa između privrednih društava uključenih u konsolidaciju eliminisani su prilikom postupka konsolidacije.

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe sastavljeni su uz primenu jedinstvenih računovodstvenih politika za slične transakcije.

Prezentacija konsolidovanih finansijskih izveštaja

Konsolidovani finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (Službeni glasnik RS, br. 114/2006, 119/2008, 2/2010, 101/2012 i 118/2012).

Konsolidovani finansijski izveštaji su iskazani u hiljadama dinara (RSD), osim ukoliko nije drugačije navedeno. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji.

Računovodstveni metod

Konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni po metodu prvobitne nabavne vrednosti, osim ukoliko MSFI ne zahtevaju drugačiji osnov vrednovanja na način opisan u značajnim računovodstvenim politikama.

Načelo stalnosti poslovanja

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe sastavljeni su na osnovu načela stalnosti poslovanja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2012. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**Goodwill**

Goodwill predstavlja iznos za koji trošak poslovne kombinacije premašuje fer vrednost neto imovine (kapitala) ostvarene prilikom kupovine zavisnog privrednog društva.

Nakon početnog priznavanja, goodwill stečen u poslovnoj kombinaciji se vrednuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za sve akumulirane gubitke po osnovu smanjenja vrednosti.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema se inicijalno priznaju po nabavnoj vrednosti, odnosno po ceni koštanja za sredstva izrađena u sopstvenoj režiji. Nabavnu vrednost čini fakturna vrednost uvećana za sve troškove koje se mogu direktno pripisati dovođenju ovih sredstava u stanje funkcionalne pripravnosti.

Nakon početnog priznavanja, nekretnine, postrojenja i oprema vrednuju se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za kumuliranu ispravku vrednosti po osnovu amortizacije i za eventualne kumulirane gubitke po osnovu umanjenja vrednosti.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme se izračunava primenom proporcionalne metode u toku procenjenog korisnog veka upotrebe sredstava, uz primenu sledećih stopa:

Građevinski objekti	1,0%-14,3%
Proizvodna oprema	5,0%-50,0%
Motorna vozila	12,5%-15,5%
Računari	11,0%-25,0%
Kancelarijski nameštaj	10,0%-20,0%
Telekomunikaciona oprema	7,0%-10,0%
Ostala oprema	8,3%-20,0%

Obračun amortizacije počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je sredstvo stavljeno u upotrebu. Amortizacione stope se revidiraju svake godine radi obračuna amortizacije koja odražava stvarni utrošak ovih sredstava u toku poslovanja i preostali nameravani vek njihovog korišćenja.

Sredstvo se isknjižava iz evidencije u momentu otuđenja ili ukoliko se ne očekuju buduće ekonomske koristi od upotrebe tog sredstva. Dobici ili gubici po osnovu prodaje ili otpisa sredstva (kao razlika između neto prodajne vrednosti i knjigovodstvene vrednosti) priznaju se u bilansu uspeha odgovarajućeg perioda.

Zalihe

Zalihe se vrednuju po nabavnoj vrednosti, odnosno ceni koštanja, ili neto prodajnoj vrednosti, u zavisnosti koja je niža.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**31. decembar 2012. godine**

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)**Zalihe (nastavak)**

Nabavna vrednost uključuje vrednost po fakturi dobavljača, uvozne dažbine, transportne troškove i druge zavisne troškove nabavke. Cena koštanja obuhvata troškove direktnog materijala, direktnog rada i indirektno troškove proizvodnje. Troškovi su uključeni u cenu koštanja na bazi normalnog stepena iskorišćenosti kapaciteta, ne uključujući troškove kamata.

Neto prodajna vrednost predstavlja vrednost po kojoj zalihe mogu biti prodane u normalnim uslovima poslovanja, nakon umanjenja za troškove prodaje.

Obračun izlaza zaliha utvrđuje se metodom prosečne ponderisane cene.

Umanjenje vrednosti imovine

Na dan svakog bilansa stanja, Grupa preispituje knjigovodstvenu vrednost svoje materijalne imovine da bi utvrdila da li postoje indikacije da je došlo do gubitka po osnovu umanjenja vrednosti imovine. Ukoliko takve indikacije postoje, procenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak. Ako nije moguće proceniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Grupa procenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiva vrednost je neto prodajna cena ili vrednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procene vrednosti u upotrebi, procenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrednosti primenom diskontne stope pre oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procenu vremenske vrednosti novca za rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvene vrednosti, onda se knjigovodstvena vrednost tog sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako sredstvo prethodno nije bilo predmet revalorizacije. U tom slučaju deo gubitka, do iznosa revalorizacije, priznaje se u okviru promena na kapitalu.

Finansijski instrumenti***Klasifikacija finansijskih instrumenata***

Finansijska sredstva uključuju dugoročne finansijske plasmane, potraživanja i kratkoročne finansijske plasmane gotovinu i gotovinske ekvivalente. Grupa klasifikuje finansijska sredstva u neku od sledećih kategorija: sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i sredstva raspoloživa za prodaju. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su sredstva stečena. Rukovodstvo Grupe utvrđuje klasifikaciju finansijskih sredstava prilikom inicijalnog priznavanja.

Finansijske obaveze uključuju dugoročne kredite, kratkoročne finansijske obaveze, obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze. Sve finansijske obaveze Grupa je klasifikovala kao ostale finansijske obaveze.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2012. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)**Finansijski instrumenti (nastavak)*****Metod efektivne kamate***

Metod efektivne kamate je metod izračunavanja amortizovane vrednosti finansijskog sredstva ili finansijske obaveze i raspodele prihoda od kamate i rashoda od kamate tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje buduće gotovinske isplate ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta ili gde je prikladno, tokom kraćeg perioda na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novac u blagajni, sredstva na tekućim i deviznim računima kao i kratkoročni depoziti do tri meseca koje je moguće lako konvertovati u gotovinu i koji su predmet beznačajnog rizika od promene vrednosti.

Kredit (zajmovi) i potraživanja

Potraživanja od kupaca, krediti (zajmovi) i ostala potraživanja sa fiksnim ili odredivim plaćanjima koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu klasifikuju se kao krediti (zajmovi) i potraživanja.

Kredit i potraživanja vrednuju se po amortizovanoj vrednosti, primenom metode efektivne kamate, umanjenoj za umanjenje vrednosti po osnovu obezvređenja. Prihod od kamate se priznaje primenom metoda efektivne kamate, osim u slučaju kratkoročnih potraživanja, gde priznavanje prihoda od kamate ne bi bilo materijalno značajno.

Umanjenja vrednosti finansijskih sredstava

Na dan svakog bilansa stanja Grupa procenjuje da li postoje objektivni dokazi da je došlo do umanjenja vrednosti imovine finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava (osim sredstava iskazanih po fer vrednosti kroz bilans uspeha). Obezvređenje finansijskih sredstava se vrši kada postoje objektivni dokazi da su, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijskog sredstva, procenjeni budući novčani tokovi sredstava izmenjeni.

Obezvređenje (ispravka vrednosti) potraživanja vrši se indirektno na osnovu procene rukovodstva o njihovoj verovatnoj nenaplativosti ili po pokretanju sudskog postupka za njihovu naplatu, a direktno ako je nemogućnost naplate izvesna i dokumentovana. Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja evidentiraju se u korist ili na teret bilansa uspeha. Naplata otpisanih potraživanja knjiži se u bilansu uspeha kao ostali prihod.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2012. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)**Finansijski instrumenti (nastavak)*****Ostale finansijske obaveze***

Ostale finansijske obaveze, uključujući obaveze po kreditima, inicijalno se priznaju po fer vrednosti primljenih sredstava, umanjenoj za troškove transakcije.

Nakon početnog priznavanja, ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate. Trošak po osnovu kamata se priznaje u bilansu uspeha obračunskog perioda.

Porez na dobitak***Tekući porez***

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa propisima o oporezivanju Republike Srbije. Konačni iznos obaveze poreza na dobitak utvrđuje se primenom poreske stope od 10% na poresku osnovicu utvrđenu u poreskom bilansu. Poreska osnovica prikazana u poreskom bilansu uključuje dobitak prikazan u zvaničnom bilansu uspeha koji se koriguje za stalne razlike koje su definisane propisima o oporezivanju Republike Srbije.

Republički propisi ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porez

Odloženi porez na dobitak se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle između knjigovodstvene vrednosti sredstva i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove odgovarajuće poreske osnovice korišćene u izračunavanju oporezivog dobitka. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike, dok se odložena poreska sredstva priznaju u meri u kojoj je verovatno da će oporezivi dobiti biti raspoloživi za korišćenje odbitnih privremenih razlika.

Odloženi porez se obračunava po poreskim stopama za koje se očekuje da će se primenjivati u periodu kada se sredstvo realizuje ili obaveza izmiruje. Odloženi porez se knjiži na teret ili u korist bilansa uspeha, osim kada se odnosi na pozicije koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, i u tom slučaju se odloženi porez takođe raspoređuje u okviru kapitala.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)**Primanja zaposlenih*****Porezi i doprinosi na zarade i naknade zarada***

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Grupa je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Grupa je, takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Grupa nije uključena u druge oblike penzijskih planova i nema nikakvih obaveza po ovim osnovama.

Otpremnine

U skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom, Grupa ima obavezu da zaposlenom isplati otpremninu prilikom odlaska u penziju u iznosu tri prosečne zarade ostvarene u Republici Srbiji u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju. Grupa nije izvršila aktuarsku procenu sadašnje vrednosti ove obaveze i nije formiralo rezervisanje po tom osnovu.

Jubilarne nagrade

Pored toga, Grupa je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, godina neprekidnog rada u Grupi. Jubilarna nagrada se utvrđuje na osnovu iznosa prosečne mesečne zarade u Grupi, ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate, i to u rasponu od 50% do 70% prosečne zarade.

Lizing

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing u svim slučajevima kada se ugovorom o lizingu na Grupu prenose svi rizici i koristi koje proizilaze iz vlasništva nad sredstvima. Svaki drugi lizing se klasifikuje kao operativni lizing.

Sredstva koja se drže po ugovorima o finansijskom lizingu se priznaju u bilansu stanja Grupe u visini sadašnjih minimalnih rata lizinga utvrđenih na početku perioda lizinga. Odgovarajuća obaveza prema davaocu lizinga se uključuje u bilans stanja kao obaveza po finansijskom lizingu. Sredstva koja se drže na bazi finansijskog lizinga amortizuju se tokom perioda korisnog veka trajanja ili perioda zakupa, u zavisnosti od toga koji je od ova dva perioda kraći.

Zakupi kod kojih zakupodavac zadržava značajniji deo rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni lizing. Plaćanja po osnovu ugovora o operativnom lizingu priznaju se u bilansu uspeha ravnomerno kao trošak tokom perioda trajanja lizinga.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

---

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)**Prihodi i rashodi**

Prihodi od prodaje robe, proizvoda i izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha pod uslovom da su svi rizici i koristi prešli na kupca. Prihodi od prodaje se evidentiraju u momentu isporuke proizvoda ili izvršenja usluge. Prihodi se iskazuju po fakturnoj vrednosti, umanjenoj za odobrene popuste i porez na dodatu vrednost.

Rashodi se obračunavaju po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Preračunavanje strane valute

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza za taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike, nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, knjižene su u korist ili na teret bilansa uspeha.

Nemonetarne stavke koje se vrednuju po principu istorijskog troška izraženog u stranoj valuti preračunate su po istorijskom kursu važećem na dan inicijalne transakcije.

Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja se odnose na kamate i druge troškove koji nastaju u vezi sa pozajmljivanjem sredstava. Troškovi pozajmljivanja koji se mogu neposredno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi sredstva koje se osposobljava za upotrebu, uključuju se u nabavnu vrednost ili cenu koštanja tog sredstva. Ostali troškovi pozajmljivanja priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE

Sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Grupe da vrši procene i donosi pretpostavke koje mogu da imaju efekta na prezentovane vrednosti sredstava i obaveza i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda. Ove procene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, tekućim i očekivanim uslovima poslovanja i ostalim raspoloživim informacijama na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procenjenih iznosa.

Najznačajnija područja koja od rukovodstva zahtevaju vršenje procene i donošenje pretpostavki predstavljena su u daljem tekstu:

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**31. decembar 2012. godine**

---

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE (NASTAVAK)**Korisni vek nekretnina, postrojenja i opreme**

Grupa procenjuje preostali korisni vek nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svake poslovne godine. Procena korisnog veka nekretnina, postrojenja i opreme je zasnovana na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promenama ekonomskih i industrijskih faktora.

Ukoliko se sadašnja procena razlikuje od prethodnih procena, promene u poslovnim knjigama Grupe se evidentiraju u skladu sa MRS 8 „Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške“. Ove procene mogu da imaju materijalno značajan efekat na knjigovodstvenu vrednost nekretnina, postrojenja i opreme kao i na iznos amortizacije tekućeg obračunskog perioda.

Umanjenje vrednosti imovine

Na dan bilansa stanja, Grupa vrši pregled knjigovodstvene vrednosti materijalne i nematerijalne imovine i procenjuje da li postoje indikacije za umanjeње vrednosti nekog sredstva. Prilikom procenjivanja umanjeња vrednosti, sredstva koja gotovinske tokove ne generišu nezavisno dodeljuju se odgovarajućoj jedinici koja generiše novac. Naknadne promene u dodeljivanju jedinici koja generiše novac ili u vremenu novčanih tokova mogu da utiču na knjigovodstvenu vrednost odnosne imovine.

Ispravka vrednosti potraživanja

Ispravka vrednosti sumnjivih i spornih potraživanja je izvršena na osnovu procenjenih gubitaka usled nemogućnosti kupaca da ispune svoje obaveze. Procena rukovodstva je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, istorijskim otpisima, kreditnoj sposobnosti kupaca i promenama u postojećim uslovima prodaje. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i očekivanoj budućoj naplati. Promene u uslovima poslovanja, delatnosti ili okolnostima vezanim za određene kupce mogu da imaju za posledicu korekciju ispravke vrednosti sumnjivih i spornih potraživanja obelodanjene u priloženim finansijskim izveštajima.

Ispravka vrednosti zastarelih zaliha i zaliha sa usporenim obrtom

Grupa vrši ispravku vrednosti zastarelih zaliha materijala i rezervnih delova kao i zaliha sa usporenim obrtom. Pored toga, određeni gotovi proizvodi Grupe vrednovani su po njihovoj neto prodajnoj vrednosti. Procena neto prodajne vrednosti gotovih proizvoda izvršena je na osnovu najpouzdanijih raspoloživih dokaza u vreme vršenja procene. Ova procena uzima u obzir očekivano kretanje cene i troškova u periodu nakon datuma bilansa stanja i njena realnost zavisi od budućih događaja koji treba da potvrde uslove koji su postojali na dan bilansa stanja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2012. godine

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE (NASTAVAK)

Sudski sporovi

Prilikom odmeravanja i priznavanja rezervisanja i utvrđivanja nivoa izloženosti potencijalnim obavezama koje se odnose na postojeće sudske sporove rukovodstvo Grupe donosi određene procene. Ove procene su neophodne za utvrđivanje verovatnoće nastanka negativnog ishoda i određivanja iznosa neophodnog za konačno sudsko poravnanje. Usled inherentne neizvesnosti u postupku procenjivanja, stvarni gubici mogu da se razlikuju od gubitaka inicijalno utvrđenih procenom. Zbog toga se procene koriguju kada Grupa dođe do novih informacija, uglavnom uz podršku internih stručnih službi ili spoljnih savetnika. Izmene procena mogu da u značajnoj meri utiču na buduće poslovne rezultate.

5. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	u hiljadama RSD				
	Zemljište i građevinski objekti	Oprema	Ulaganja u tuđa sredstva	Avansi i sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost					
1. januar 2011. godine	6.676.783	3.472.324	12.769	253.069	10.414.945
Nabavke u toku godine	-	-	-	550.092	550.092
Prenosi	75.295	254.818	-	(330.113)	-
Prenos na biološka sredstva	-	-	-	(59.061)	(59.061)
Otuđenja i rashodovanja	(10.906)	(68.642)	(11.489)	(161.294)	(252.331)
31. decembar 2011. godine	<u>6.741.172</u>	<u>3.658.500</u>	<u>1.280</u>	<u>252.693</u>	<u>10.653.645</u>
1. januar 2012. godine	6.741.172	3.658.500	1.280	252.693	10.653.645
Nabavke u toku godine	-	-	-	179.230	179.230
Prenosi	3.934	91.448	-	(95.382)	-
Prenos na inves. nekretnine	-	-	-	(59.886)	(59.886)
Otuđenja i rashodovanja	(4.122)	(31.847)	-	(12.741)	(48.710)
31. decembar 2012. godine	<u>6.740.984</u>	<u>3.718.101</u>	<u>1.280</u>	<u>263.914</u>	<u>10.724.279</u>
Ispravka vrednosti					
1. januar 2011. godine	1.806.580	1.869.231	11.803	-	3.687.614
Amortizacija	136.743	272.725	85	-	409.553
Otuđenja i rashodovanja	(10.221)	(57.534)	(11.489)	-	(79.244)
31. decembar 2011. godine	<u>1.933.102</u>	<u>2.084.422</u>	<u>399</u>	<u>-</u>	<u>4.017.923</u>
1. januar 2012. godine	1.933.102	2.084.422	399	-	4.017.923
Amortizacija	137.107	285.024	85	-	422.216
Otuđenja i rashodovanja	(1.000)	(17.685)	-	-	(18.685)
31. decembar 2012. godine	<u>2.069.209</u>	<u>2.351.761</u>	<u>484</u>	<u>-</u>	<u>4.421.454</u>
Sadašnja vrednost					
31. decembar 2012. godine	<u>4.671.775</u>	<u>1.366.340</u>	<u>796</u>	<u>263.914</u>	<u>6.302.825</u>
31. decembar 2011. godine	<u>4.808.070</u>	<u>1.574.078</u>	<u>881</u>	<u>252.693</u>	<u>6.635.722</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

5. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

Kao sredstvo obezbeđenja za vraćanje dugoročnih kredita Grupa je dala u hipoteku više nekretnina čija sadašnja vrednost na dan 31. decembra 2012. godine iznosi 2.311.716 hiljada RSD (2011. godine – 3.809.823 hiljade RSD).

6. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Dati krediti povezanim pravnim licima	1.114.440	-
Učešća u kapitalu ostalih pravnih lica	32.267	32.267
Ostali dugoročni finansijski plasmani	97.323	78.627
	1.244.030	110.894
Minus: ispravka vrednosti	(26.755)	(26.755)
	1.217.275	84.139

Dati krediti povezanim pravnim licima koji na dan 31. decembra 2012. godine iznose 1.114.440 hiljada RSD u celosti se odnose na kredite date u EUR za održavanje likvidnosti. Kamatna stopa iznosi 7,5% godišnje. Datum dospeća kredita je 18. januar 2014. godine.

7. ZALIHE

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Nedovršena proizvodnja	6.303.460	5.927.540
Materijal	1.704.822	1.576.003
Gotovi proizvodi	808.692	552.157
Dati avansi	184.405	85.966
Rezervni delovi	159.453	134.635
Roba	131.221	121.712
Alat i inventar	114.466	53.826
	9.406.519	8.451.839
Minus: ispravka vrednosti	(85.175)	(20.635)
	9.321.344	8.431.204

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

8. POTRAŽIVANJA

	u hiljadama RSD	
	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Potraživanja od kupaca:		
- povezana pravna lica	575.601	1.077.921
- u zemlji	2.513.989	2.649.990
- u inostranstvu	383.503	349.452
Ostala potraživanja	<u>62.529</u>	<u>104.595</u>
	3.535.622	4.181.958
Minus: ispravka vrednosti	<u>(508.081)</u>	<u>(417.377)</u>
	<u>3.027.541</u>	<u>3.764.581</u>

U skladu sa poslovnom politikom, svoje proizvode i usluge Grupa prodaje na odloženi rok koji u proseku iznosi do 60 dana. Starosna struktura potraživanja od kupaca na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine predstavljena je na sledeći način:

	u hiljadama RSD	
	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
0-30 dana	2.522.067	2.601.755
30-60 dana	159.349	324.977
60-90 dana	49.615	184.574
90-180 dana	72.840	321.896
180-360 dana	131.559	107.102
preko 360 dana	<u>600.192</u>	<u>641.654</u>
	<u>3.535.622</u>	<u>4.181.958</u>

Na dospelata potraživanja Grupa ne vrši obračun zatezne kamate. Naplata potraživanja je obezbeđena teretom na imovini dužnika u iznosu od 107.198 hiljada RSD (2011. godine – 108.664 hiljade RSD) i bankarskim garancijama u iznosu od 18.058 hiljada RSD (2011. godine – 35.683 hiljade RSD).

Promene na ispravci vrednosti potraživanja za 2012. i 2011. godinu su bile sledeće:

	u hiljadama RSD	
	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Stanje na početku godine	417.377	341.425
Nove ispravke u toku godine	129.987	114.963
Direktan otpis	(56.663)	(39.722)
Naplata prethodno ispravljenih potraživanja	(3.894)	(883)
Ostale promene u toku godine	<u>21.274</u>	<u>1.594</u>
Stanje na kraju godine	<u>508.081</u>	<u>417.377</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

9. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Kratkoročni krediti i plasmani:		
- povezana pravna lica	1.636.214	302.718
- u zemlji	42.193	50
Potraživanja po osnovu menica	361.744	376.613
Tekuca dospeća dugoročnih kredita	5.631	27.702
Ostali kratkoročni finansijski plasmani	40.039	119.749
	<u>2.085.821</u>	<u>826.832</u>
Ispravka vrednosti	(274.233)	(239.591)
	<u>1.811.588</u>	<u>587.241</u>

Kratkoročni krediti dati povezanim pravnim licima iskazani na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu od 1.636.214 hiljada RSD (2011. godine – 302.718 hiljada RSD). Kamatne stope na ove pozajmice na dan 31. decembra 2012. godine kreću se u rasponu od jednomesečni EURIBOR+5,7% do 8,5% godišnje (2011. godine - u rasponu od tromesečni EURIBOR+4,2% do 13,5% godišnje).

Valutna struktura kratkoročnih kredita i plasmana na dan bilansa stanja je bila sledeća:

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
EUR	1.606.253	302.718
RSD	29.961	-
	<u>1.636.214</u>	<u>302.718</u>

10. OSNOVNI KAPITAL

Osnovni kapital Matičnog društva iskazan na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu od 2.757.548 hiljada RSD (2011. godine – 2.757.548 hiljada RSD) čini 272.485 običnih akcija (2011. godine – 272.485 običnih akcija), pojedinačne nominalne vrednosti od 10.120 RSD.

Stanje kapitala i broj akcija su registrovani kod Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti i kod Agencije za privredne registre.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

10. OSNOVNI KAPITAL (NASTAVAK)

Struktura osnovnog kapitala Matičnog društva data je u narednom pregledu:

	2012.		2011.	
	Broj akcija	% učešća	Broj akcija	% učešća
Agrokor d.d. Zagreb, Hrvatska South East El Fund, Kajmanska Ostrva	110.493	40,55%	110.493	40,55%
UniCredit Bank Srbija a.d.	88.636	32,53%	88.636	32,53%
Otkupljene sopstvene akcije	33.728	12,38%	34.128	12,52%
Ostali akcionari	501	0,18%	-	-
	39.127	14,36%	39.228	14,40%
	272.485	100,00%	272.485	100,00%

11. DUGOROČNE OBAVEZE

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Dugoročni krediti:		
- povezana pravna lica	2.274.366	-
- u zemlji	914.100	2.919.259
- u inostranstvu	9.540	183.866
	3.198.006	3.103.125
Tekuća dospeća dugoročnih obaveza	(784.993)	(2.776.375)
	2.413.013	326.750

Dugoročne obaveze Grupe po osnovu dugoročnih kredita na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu od 3.198.006 hiljada RSD (2011. godine - 3.103.125 hiljada RSD) najvećim delom odnose se na sredstva odobrena za kupovinu nove proizvodne opreme i za obrtna sredstva.

Fiksne kamatne stope na odobrena sredstva na dan bilansa stanja kreću se u rasponu od 3,5% do 5,9% godišnje, dok se varijabilne kamatne stope kreću u rasponu od 3M EURIBOR+5,0% godišnje do 3M EURIBOR+6,45% godišnje (2011. godine - fiksne kamatne stope od 1% do 8,95% godišnje, dok se varijabilne kamatne stope kreću u rasponu od 1M EURIBOR+6% godišnje do 6M EURIBOR+5,75% godišnje).

Valutna struktura dugoročnih kredita na dan bilansa stanja je bila sledeća:

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
EUR	3.198.006	3.102.943
RSD	-	182
	3.198.006	3.103.125

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2012. godine

11. DUGOROČNE OBAVEZE (NASTAVAK)

Struktura dospeća obaveza po dugoročnim kreditima na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine data je u sledećoj tabeli:

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Do 1 godine	784.993	2.776.375
Od 1 do 2 godine	2.405.922	319.910
Od 2 do 5 godine	1.358	1.090
5 i više godina	5.733	5.750
	3.198.006	3.103.125

12. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Kratkoročni krediti u zemlji	6.567.232	6.206.409
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	50.995	6.244
	6.618.227	6.212.653
Tekuća dospeća dugoročnih kredita	784.993	2.776.375
	7.403.220	8.989.028

Obaveze Grupe po osnovu kratkoročnih finansijskih obaveza iskazanih na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu od 6.618.227 hiljada RSD (2011. godine – od 6.212.653 hiljade RSD) najvećim delom se odnose na sredstva odobrena od strane poslovnih banaka za održavanje likvidnosti i ostale namene.

Kamatne stope na odobrena sredstva na dan bilansa stanja kreću se u rasponu od 3M EURIBOR+5% do 7,67% godišnje (2011. godine - od 1M EURIBOR+4,9% do 8,75% godišnje).

Valutna struktura kratkoročnih finansijskih obaveza (osim tekućih dospeća) na dan bilansa stanja je bila sledeća:

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
EUR	6.567.232	5.906.409
RSD	50.995	306.244
	6.618.227	6.212.653

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

13. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Primljeni avansi:		
- u zemlji	135.122	61.119
- u inostranstvu	478	227
Obaveze prema dobavljačima:		
- povezana pravna lica	270.264	153.690
- u zemlji	1.489.920	1.235.233
- u inostranstvu	486.496	414.231
Ostale obaveze iz poslovanja	61.280	3.154
	2.443.560	1.867.654

14. PRIHODI OD PRODAJE

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima	6.211.813	4.904.549
Prihodi od prodaje gotovih proizvoda:		
- u zemlji	10.031.227	8.780.895
- u inostranstvu	1.532.414	1.119.346
Prihodi od prodaje robe:		
- u zemlji	697.161	835.310
- u inostranstvu	35.578	72.321
Prihodi od prodaje usluga	24.564	84.695
	18.532.757	15.797.116

15. TROŠKOVI MATERIJALA

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Troškovi materijala za izradu	11.825.698	10.276.143
Troškovi goriva i energije	677.079	638.280
Troškovi režijskog materijala	220.297	193.168
	12.723.074	11.107.591

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

16. TROŠKOVI ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Troškovi bruto zarada	952.053	868.492
Troškovi poreza i doprinosa na teret poslodavca	168.643	153.834
Troškovi naknada za prevoz radnika	38.773	35.992
Ostali lični rashodi	131.102	133.240
	1.290.571	1.191.558

17. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Troškovi amortizacije	428.521	411.933
Troškovi rezervisanja	837	2.884
	429.358	414.817

18. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Troškovi zakupnina	384.795	340.964
Troškovi reklame i propagande	310.685	245.098
Troškovi usluga na izradi učinaka	188.117	44.433
Troškovi usluga održavanja	113.863	112.104
Troškovi transportnih usluga	88.991	68.191
Troškovi poreza i doprinosa	68.320	59.001
Troškovi premije osiguranja	59.310	71.856
Troškovi platnog prometa	51.018	33.216
Troškovi instituta	16.065	10.597
Troškovi uvoza i izvoza	9.520	9.048
Troškovi članarina	8.090	7.264
Ostali poslovni rashodi	189.094	224.755
	1.487.868	1.226.527

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

19. FINANSIJSKI PRIHODI

	u hiljadama RSD	
	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Pozitivne kursne razlike	339.321	232.380
Prihodi po osnovu efekata valutne klauzule	163.780	82.326
Prihodi od kamata	125.685	180.115
Ostali finansijski prihodi	64	1
	<u>628.850</u>	<u>494.822</u>

20. FINANSIJSKI RASHODI

	u hiljadama RSD	
	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Negativne kursne razlike	849.824	301.638
Rashodi kamata	680.410	700.095
Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule	209.252	104.769
Ostali finansijski rashodi	4.367	2.051
	<u>1.743.853</u>	<u>1.108.553</u>

21. OSTALI PRIHODI

	u hiljadama RSD	
	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
Dobici od prodaje:		
- materijala	171.523	111.486
- nekretnina, postrojenja i opreme	5.898	28.391
Prihodi od naplaćenih šteta	20.236	10.796
Ostali prihodi	98.626	65.219
	<u>296.283</u>	<u>215.892</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

22. OSTALI RASHODI

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Otpis potraživanja, plasmana i avansa	219.237	142.005
Rashodovanje zaliha materijala i robe	15.295	17.157
Ostali rashodi	81.720	65.526
	316.252	224.688

23. POREZ NA DOBITAK

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Tekući poreski rashod	(94.773)	(60.642)
Odloženi poreski prihod/(rashod)	1.752	(31)
	(93.021)	(60.673)

24. PRIVREDNA DRUŠTVA U SASTAVU GRUPE

Pregled privrednih društava u sastavu Grupe dat je u sledećoj tabeli:

<u>Poslovno ime</u>	<u>Delatnost</u>	<u>Učešće u %</u>
Dijamant Agrar a.d. Zrenjanin	Gajenje jednogod. i dvogod. biljaka	61,85%
Kikindski mlin a.d. Kikinda	Proizvodnja i prodaja mlinskih proizvoda	75,10%

25. ZARADA PO AKCIJI

Grupa izračunava osnovnu zaradu po akciji kao odnos neto dobitka iz kontinuiranog poslovanja koji pripada akcionarima koji poseduju obične akcije i ponderisanog prosečnog broja običnih akcija u opticaju za period, ne uzimajući u obzir sopstvene akcije stečene u toku godine od strane Grupe.

Proračun zarade po akciji za 2012. i 2011. godinu izvršen je na osnovu sledećih podataka:

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Neto dobitak tekuće godine	1.269.712	960.776
Ponderisani broj običnih akcija	272.479	272.485

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

26. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

U okviru svojih redovnih poslovnih aktivnosti Grupa obavlja značajan broj transakcija sa povezanim licima. U toku 2012. i 2011. godine obavljene su sledeće transakcije sa povezanim pravnim licima:

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
PRIHODI OD PRODAJE		
- ostala povezana pravna lica	6.211.813	4.904.549
	6.211.813	4.904.549
NABAVKE		
- ostala povezana pravna lica	656.642	685.103
	656.642	685.103
FINANSIJSKI PRIHODI		
- ostala povezana pravna lica	244.544	173.396
	244.544	173.396
FINANSIJSKI RASHODI		
- ostala povezana pravna lica	174.284	32.204
	174.284	32.204
POTRAŽIVANJA I PLASMANI		
Potraživanja od kupaca:		
- ostala povezana pravna lica	575.601	1.077.921
Potraživanja za kamate:		
- ostala povezana pravna lica	4.738	-
Dugoročni finansijski plasmani:		
- ostala povezana pravna lica	1.114.440	-
Kratkoročni finansijski plasmani:		
- ostala povezana pravna lica	1.636.214	302.718
	3.330.993	1.380.639
OBAVEZE		
Dugoročne finansijske obaveze:		
- ostala povezana pravna lica	2.274.366	-
Obaveze prema dobavljačima:		
- ostala povezana pravna lica	270.264	153.690
Obaveze za kamate:		
- ostala povezana pravna lica	1.769	-
	2.546.399	153.690

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2012. godine

26. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (NASTAVAK)

Potraživanja od povezanih pravnih lica potiču uglavnom iz transakcija prodaje. Obaveze prema povezanim pravnim licima potiču uglavnom iz transakcija kupovine sirovina i materijala.

Ključno rukovodstvo Grupe čine direktori (izvršni i neizvršni) i članovi Nadzornog odbora. Naknade plaćene ili plative ključnom rukovodstvu po osnovu njihovog rada prikazane su u tabeli koja sledi:

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Zarade i bonusi	69.184	68.316
	69.184	68.316

27. INFORMACIJE O SEGMENTIMA

Segmenti poslovanja predstavljaju komponente Grupe koje ostvaruju prihode i rashode, čije poslovne rezultate redovno pregleda rukovodstvo Grupe i za koje postoje raspoložive zasebne finansijske informacije.

Rukovodstvo Grupe je organizovalo poslovanje sa stanovišta svojih proizvoda i usluga. U tom kontekstu, postoje četiri segmenta poslovanja. Shodno tome, na dan 31. decembra 2012. godine Grupa je imala četiri segmenta o kojima se izveštava.

Kratak opis proizvoda i usluga svakog od segmenata o kome se izveštava je sledeći:

- Pogon Uljara proizvodi sireva, rafinisana i ambalažirana ulja;
- Pogon Bima proizvodi biljne masti, biljne mrsi, margarine, majoneze, prelive, emulgatore i aditive;
- Pogon Kikinski mlin proizvodi mlinske proizvode (brašno, testenine i slično).
- Pogon Agrar proizvodi ratarske proizvode, povrće i voće (merkantilna pšenica, merkantilni suncokret, merkantilna soja, merkantilni kukuruz, semenska soja, semenska pšenica, pelete lucerke, grašak, plod jabuke i dr. proizvode)

Računovodstvene politike primenjene prilikom sastavljanja finansijskih informacija o segmentima o kojima se izveštava su identične računovodstvenim politikama Grupe obelodanjenim u napomeni 3 uz konsolidovane finansijske izveštaje.

Informacije o segmentima o kojima se izveštava su date u nastavku teksta. Iznosi za prethodnu godinu su reklasifikovani u skladu sa MSFI 8 „Segmenti poslovanja“.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2012. godine

27. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (NASTAVAK)

Prihodi i rezultat

	Prihodi po segmentima		Dobitak po segmentima	
	2012.	2011.	2012.	2011.
	u hiljadama RSD			
Pogon Uljara	10.075.683	7.744.902	2.386.598	925.314
Pogon Bima	5.116.403	4.331.319	1.259.668	1.420.783
Pogon Kikindski mlin	1.819.722	1.952.364	195.494	172.739
Pogon Agrar	1.170.092	915.550	(192.079)	162.091
	18.181.900	14.944.135	3.649.681	2.680.927
Ostali poslovni prihodi			1.015.855	1.728.224
Ostali poslovni rashodi			(2.167.831)	(2.765.175)
Finansijski prihodi			628.850	494.822
Finansijski rashodi			(1.743.853)	(1.108.553)
Ostali prihodi			296.283	215.892
Ostali rashodi			(316.252)	(224.688)
Dobitak pre oporezivanja			1.362.733	1.021.449

Prihodi po segmentima prikazani u prethodnoj tabeli odnose na prihode ostvarene od eksternih kupaca.

Dobitak po segmentima predstavlja dobitak svakog segmenta pre raspodele finansijskih prihoda, finansijskih rashoda, ostalih prihoda, ostalih rashoda i poreza na dobitak. Ovakav rezultat predstavlja meru koja se dostavlja rukovodstvu Grupe u svrhu donošenja odluke o alociranju resursa tom segmentu i ocenjivanju njegovih performansi.

Imovina

Imovina segmenata na dan bilansa stanja data je u pregledu koji sledi:

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Pogon Uljara	10.208.282	10.451.098
Pogon Bima	601.415	505.678
Pogon Kikindski mlin	344.924	1.886.249
Pogon Agrar	3.622.379	3.416.660
Ukupna imovina po segmentima	14.777.000	16.259.685
Imovina koja se ne može raspodeliti po segmentima	8.128.149	4.382.377
Ukupna imovina	22.905.149	20.642.062

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

27. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (NASTAVAK)

Informacije o prihodima od prodaje proizvoda i usluga

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Rafinisana i sirova ulja	5.743.481	4.987.368
Sojina i suncokretova sačma	4.150.126	2.583.495
Margarini	2.381.899	2.138.006
Biljne masti i mrsi	1.850.484	1.482.660
Brašno T - 500	815.707	729.667
Majonezi	777.790	618.767
Ratarska i povrtarska proizvodnja	553.343	1.093.570
Brašno T – 400	253.401	248.598
Junad	221.948	207.329
Nusproizvodi	178.611	19.617
Prelivi i sosevi	97.204	80.758
Emulgatori i aditivi	9.026	11.128
Ostali proizvodi i usluge	1.499.737	1.596.153
	18.532.757	15.797.116

Geografske informacije o prihodima od prodaje

Prihodi od prodaje ostvareni po tržištima u 2012. i 2011. godini su kao što sledi:

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Srbija bez Kosova	13.992.817	12.707.676
Hrvatska	1.718.478	1.085.219
Makedonija	797.506	581.321
Bosna i Hercegovina	695.689	560.852
Kosovo	546.422	345.727
Crna Gora	471.971	406.281
Ostale zemlje	309.874	110.040
	18.532.757	15.797.116

28. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Ciljevi upravljanja finansijskim rizicima

Poslovanje Grupe je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišnom riziku, kreditnom riziku i riziku likvidnosti. Program upravljanja finansijskim rizicima Grupe je usmeren na nemogućnost predviđanja događaja na finansijskim tržištima i teži minimiziranju mogućih negativnih efekata na finansijske performanse Grupe.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

28. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

Ciljevi upravljanja finansijskim rizicima (nastavak)

Grupa ne koristi nikakve finansijske instrumente zaštite od efekata finansijskih rizika na poslovanje iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano tržište takvih instrumenata u Republici Srbiji.

Tržišni rizik

Tržišni rizik se odnosi na rizik da određene promene tržišnih cena, kao što su promene cena najznačajnijih sirovina, kurseva stranih valuta i promena kamatnih stopa, mogu da utiču na visinu prihoda Grupe ili vrednost njenih finansijskih instrumenata. Zadatak upravljanja tržišnim rizicima jeste da se upravlja i kontroliše izloženost tržišnim rizicima u okviru prihvatljivih pokazatelja, uz optimizaciju prinosa Grupe.

Robni rizik (rizik promene cena)

Varijabilnost cena najznačajnijih sirovina je značajan element u poslovnom okruženju Grupe. Grupa sklapa ugovore s fiksnim cenama s dugogodišnjim dobavljačima, kao i načelne ugovore kojima se definišu uslovi u skladu sa kretanjima na tržištu. Rukovodstvo Grupe redovno prati svetske trendove na robnim berzama i na osnovu toga, reaguje na tržištu u trenutku kada određena sirovina postiže povoljnu cenu. Grupa ne koristi forward ugovore u svrhu upravljanja rizicima promene cena najznačajnijih sirovina.

Devizni rizik

Izloženost Grupe deviznom riziku prvenstveno se odnosi na gotovinu i gotovinske ekvivalente, potraživanja od kupaca, kratkoročne finansijske plasmane, dugoročne kredite, kratkoročne finansijske obaveze i obaveze iz poslovanja denominirane u stranoj valuti.

Knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza Grupe u stranim valutama na dan izveštavanja je sledeća:

	Imovina		u hiljadama RSD Obaveze	
	2012.	2011.	2012.	2011.
EUR	3.390.521	1.045.183	10.485.713	9.582.144
USD	1.517	5.386	10.792	4.834
GBP	14	-	-	-
	3.392.052	1.050.569	10.496.505	9.586.978

Na osnovu obelodanjene strukture monetarne imovine i obaveza u stranim valutama evidentno je da je Grupa pre svega osetljiva na promene deviznog kursa EUR.

U sledećoj tabeli prikazana je osetljivost Grupe na porast i smanjenje kursa RSD za 10% u odnosu na EUR. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu rukovodstva u pogledu mogućih promena kursa RSD u odnosu na EUR.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

28. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Devizni rizik (nastavak)

	2012.		u hiljadama RSD 2011.	
	+10%	-10%	+10%	-10%
	EUR	709.519	(709.519)	853.696
	709.519	(709.519)	853.696	(853.696)

Pozitivan broj iz tabele ukazuje da povećanje rezultata tekućeg perioda u slučajevima kada RSD jača u odnosu na strane valute, a negativan broj ukazuje na smanjenje rezultata.

Kamatni rizik

Grupa je izložena riziku promene kamatnih stopa na sredstvima i obavezama kod kojih je kamatna stopa varijabilna. Ovaj rizik zavisi od finansijskog tržišta i Grupa nema na raspolaganju instrumente kojima bi ublažilo njihov uticaj.

Struktura monetarnih sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine sa stanovišta izloženosti kamatnom riziku data je u sledećem pregledu:

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Finansijska sredstva		
Nekamatnosna	3.362.846	4.243.252
Kamatnosna (fiksna kamatna stopa)	1.550.871	30.971
Kamatnosna (varijabilna kamatna stopa)	1.212.769	231.378
	6.126.486	4.505.601
Finansijske obaveze		
Nekamatnosne	2.561.220	2.051.251
Kamatnosne (fiksna kamatna stopa)	3.359.301	1.897.779
Kamatnosne (varijabilna kamatna stopa)	6.396.398	7.392.443
	12.316.919	11.341.473

Naredna tabela prikazuje analizu osetljivosti neto dobitka za tekuću poslovnu godinu na realno moguće promene u kamatnim stopama za 1% (2011. godine - 1%), počev od 1. januara. Povećanje odnosno smanjenje od 1% predstavlja realno moguću promenu kamatnih stopa, imajući u vidu postojeće tržišne uslove. Ova analiza primenjena je na finansijske instrumente Grupe koji su postojali na dan bilansa stanja i pretpostavlja da su sve ostale varijable nepromenjene.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

28. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Kamatni rizik (nastavak)

	u hiljadama RSD			
	2012.		2011.	
	+1%	-1%	+1%	-1%
Finansijska sredstva	12.128	(12.128)	2.314	(2.314)
Finansijske obaveze	(63.964)	63.964	(73.924)	73.924
	(51.836)	51.836	(71.610)	71.610

Kreditni rizik

Grupa je izložena kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Grupi izmire u potpunosti i na vreme, što bi imalo za rezultat finansijski gubitak Grupe. Kreditni rizik obuhvata gotovinu i gotovinske ekvivalente, dugoročne i kratkoročne finansijske plasmane, potraživanja od kupaca i date garancije i jemstva trećim licima.

U Republici Srbiji ne postoje specijalizovane rejting agencije koje vrše nezavisnu klasifikaciju i rangiranje privrednih društava. Usled toga, Grupa je prinuđena da koristi ostale javno dostupne finansijske informacije (npr. podatke o bonitetu koje pruža Agencija za privredne registre) i interne istorijske podatke o saradnji sa određenim poslovnim partnerom u cilju određivanja njegovog boniteta. Na osnovu boniteta kupca, utvrđuje se iznos njegove maksimalne kreditne izloženosti, u skladu sa poslovnom politikom Grupe usvojenom od strane rukovodstva. Iznos maksimalne kreditne izloženosti revidira se najmanje jednom godišnje.

U slučaju povećanja iznosa dospelih potraživanja i shodno tome povećane izloženosti kreditnom riziku Grupa, u skladu sa poslovnom politikom, primenjuje sledeće mehanizme: ograničava dalje nabavke robe i korišćenje usluga, vrši reprogram duga, sprovodi kompenzaciju potraživanja sa obavezama koje ima prema dužniku, koristi date instrumente obezbeđenja, vrši prinudnu naplatu i sprovodi slične aktivnosti.

Grupa nema značajniju koncentraciju kreditnog rizika, jer se njena potraživanja i plasmani odnose na veliki broj međusobno nepovezanih kupaca sa pojedinačno malim iznosima dugovanja.

Rizik likvidnosti

Upravni odbor upravlja rizikom likvidnosti na način koji mu obezbeđuje da Grupa u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze. Grupa upravlja rizikom likvidnosti održavajući odgovarajuće novčane rezerve, praćenjem planiranih i stvarnih novčanih tokova i održavanjem adekvatnog odnosa dospeća finansijskih sredstava i obaveza.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

28. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

Rizik likvidnosti (nastavak)

Ročnost dospeća finansijskih obaveza Grupe data je u sledećoj tabeli:

	u hiljadama RSD				
	do 1 godine	od 1 do 2 godine	od 2 do 5 godina	preko 5 godina	Ukupno
2012. godina					
Dugoročni krediti	784.993	2.405.922	1.358	5.733	3.198.006
Kratkoročni krediti	6.567.232	-	-	-	6.567.232
Obaveze po osnovu faktoringa	50.995	-	-	-	50.995
Obaveze iz poslovanja	2.307.960	-	-	-	2.307.960
Ostale kratkoročne obaveze	192.726	-	-	-	192.726
	9.903.906	2.405.922	1.358	5.733	12.316.919
2011. godina					
Dugoročni krediti	2.776.375	319.910	1.090	5.750	3.103.125
Kratkoročni krediti	6.206.409	-	-	-	6.206.409
Obaveze po osnovu faktoringa	6.244	-	-	-	6.244
Obaveze iz poslovanja	1.806.308	-	-	-	1.806.308
Ostale kratkoročne obaveze	219.387	-	-	-	219.387
	11.014.723	319.910	1.090	5.750	11.341.473

Prikazani iznosi zasnovani su na nediskontovanim novčanim tokovima na osnovu najranijeg datuma na koji će Grupa biti obavezna da takve obaveze namiri.

29. UPRAVLJANJE RIZIKOM KAPITALA

U postupku upravljanja kapitalnim rizikom, rukovodstvo Grupe ima za cilj očuvanje mogućnosti da posluje po principu stalnosti poslovanja, istovremeno maksimizirajući prinose vlasnicima i drugim interesnim stranama putem optimizacije odnosa duga i kapitala. Upravni odbor Grupe pregleda strukturu kapitala na godišnjoj osnovi.

Grupa analizira kapital kroz pokazatelj zaduženosti. Ovaj pokazatelj izračunava se kao odnos neto zaduženosti i ukupnog kapitala. Neto zaduženost se obračunava tako što se ukupne finansijske obaveze (kratkoročne i dugoročne) umanje za gotovinu i gotovinske ekvivalente. Ukupan kapital predstavlja zbir svih kategorija kapitala prikazanih u bilansu stanja i neto zaduženosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2012. godine

29. UPRAVLJANJE RIZIKOM KAPITALA (NASTAVAK)

Pokazatelji zaduženosti na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine su bili sledeći:

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Ukupna zaduženost	9.816.233	9.315.778
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	93.175	75.528
Neto zaduženost	9.723.058	9.240.250
Kapital	10.284.336	9.026.770
Ukupan kapital	20.007.394	18.267.020
Pokazatelj zaduženosti	48,60%	50,58%

30. FER VREDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

Na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine Grupa nije imala finansijskih sredstava i obaveza koja se nakon početnog priznavanja vrednuju po fer vrednosti.

Knjigovodstvene vrednosti finansijskih instrumenata obelodanjene u konsolidovanom bilansu stanja Grupe po amortizovanoj vrednosti približno su jednake njihovim fer vrednostima.

31. POTENCIJALNE OBAVEZE

Sudski sporovi

Procenjena vrednost sudskih sporova koji se na dan 31. decembra 2012. godine vode protiv Grupe iznosi 200.902 hiljade RSD (2011. godine – 195.211 hiljada RSD). Iznosi konačnih gubitaka po osnovu sudskih sporova mogu biti uvećani po osnovu obračunatih zateznih kamata do datuma okončanja sporova, odnosno do datuma konačnih isplata po sporovima. Rukovodstvo smatra da sudski sporovi koji se vode protiv Grupe neće prouzrokovati materijalno značajne štete po Grupu.

Data jemstva

Potencijalne obaveze Grupe na dan 31. decembra 2012. godine po osnovu jemstava i garancija datih ostalim povezanim pravnim licima iznose 3.238.365 hiljada RSD (2011. godine – 6.250.280 hiljada RSD), a drugim pravnim licima 964.729 hiljada RSD (2011. godine 25.949 hiljada RSD).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2012. godine

32. PREUZETE OBAVEZE**Investiciona ulaganja**

Investiciona ulaganja Grupe se odnose na ulaganja u stalna sredstva ugovorena na dan bilansa stanja. Pregled ovih ulaganja po bilansnim pozicijama dat je u sledećoj tabeli:

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
Nekretnine, postrojenja i oprema	7.398	84.979
	<u>7.398</u>	<u>84.979</u>

Operativni lizing

U obavljanju svojih redovnih poslovnih aktivnosti Grupa uzima u zakup kancelarijski prostor i magacine za skladištenje svojih zaliha. Ugovori o zakupu (operativnom lizingu) zaključuju se na period od 5 godina, bez mogućnosti jednostranog raskida ugovora. Najveći deo ugovora moguće je produžiti po isteku važenja postojećeg ugovora, a prema važećim tržišnim uslovima.

Ukupna buduća minimalna plaćanja lizinga prema neopozivim ugovorima o operativnom lizingu prikazana su u sledećem pregledu:

	u hiljadama RSD	
	2012.	2011.
do 1 godine	234.450	198.446
od 1 do 5 godina	415.272	237.955
	<u>649.722</u>	<u>436.401</u>

33. PORESKI RIZICI

Poreski propisi Republike Srbije se često različito tumače i predmet su čestih izmena. Tumačenje poreskih propisa od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Grupe mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Usled toga, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Grupi može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarelosti poreske obaveze je pet godina, odnosno poreske vlasti imaju pravo da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

34. USAGLAŠAVANJE POTRAŽIVANJA I OBAVEZA

Grupa je izvršila usaglašavanje svojih potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine. U postupku usaglašavanja sa poslovnim partnerima, nisu utvrđena materijalno značajna neusaglašena potraživanja i obaveze.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2012. godine

---

35. DEVIZNI KURSEVI

Srednji kursevi za devize, utvrđeni na međubankarskom tržištu deviza, primenjeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u dinare, za pojedine glavne valute su bili sledeći:

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
EUR	113,7183	104,6409
USD	86,1763	80,8662
GBP	139,1901	124,6022